

6. PROTECȚIA MEDIULUI ȘI PROMOVAREA EFICIENȚEI RESURSELOR

Ce vrea UE să realizeze?

UE dorește ca obiectivele-cheie inserate în Strategia privind biodiversitatea și în directivele sale cadru privind apa, pășările, habitatele, solul, calitatea aerului și deșeurile să fie realizate:

- Protejarea resurselor de apă și a mediului acvatic;
- Prevenirea și tratamentul deșeurilor;
- Stoparea pierderii biodiversității și a degradării serviciilor ecosistemice până în 2020 și refacerea acestora în măsura în care este posibil;
- Protecția naturii;
- Protecția și utilizarea durabilă a resurselor de sol;
- Îmbunătățirea calității aerului ambiental și furnizarea unui aer mai curat.

Cum?

UE ar dori să finanțeze în principal investițiile în domeniul **gestionării resurselor** (alimentare cu apă, tratare și reutilizare, gestionarea deșeurilor), în **infrastructura verde** pentru protecția și refacerea biodiversității, precum și în acțiunile de reducere a poluării generate de transportul aerian aferent. FEDER ar trebui să sprijine, de asemenea, diversificarea economiilor locale, atât în context rural cât și urban. FEADR va investi în refacerea ecosistemelor și a biodiversității și în îmbunătățirea calității apei și a solului.

Cum / cu ce pot munții contribui?

Agenția Europeană de Mediu (AEM) a descris munții ca o "**comoară ecologică subestimată**", subliniind faptul că munții îndeplinesc multe funcții de mediu: turnuri de apă, ce deservește zonele de șes; folosirea în scopuri recreative și estetica peisajelor, precum și zone de biodiversitate ridicată și habitate importante (AEM, 2010). Munții sunt foarte bogăți în biodiversitate și un rezervor important de specii pentru Europa. SEE (2010) identifică 42 habitate montane și 256 de specii endemice pentru lanțuri muntoase. De pădurile, peisajele, puritatea aerului și a apei, biodiversitatea bogată din aceste domenii beneficiază nu doar locuitorii zonelor de munte, ci, de asemenea, Europa ca întreg.

Agricultura și silvicultura montană și gestionarea terenurilor joacă un rol important în îmbunătățirea mediului. Contribuția pozitivă a agriculturii montane pentru mediul înconjurător este larg recunoscută și sprijinită de către un organism literar de specialitate. În întreaga UE, agricultura de munte, inclusiv producția de alimente, joacă un rol central atât în conservarea biodiversității cât și a peisajelor naturale. De asemenea, tinde să folosească substanțe chimice relativ puține (îngrășăminte, pesticide), fapt care este critic, în special din cauza faptului că apa care curge din munții Europei este de înaltă calitate și este vitală pentru o mare parte din populația Europei.

Clima, relieful și istoria naturală și umană a munților explică de ce au ecosisteme specifice. Acestea sunt adesea **fragile și amenințate, în special prin modificări ale activității umane** (de exemplu schimbările de utilizare a terenurilor) și de schimbările climatice. Protejarea mediului în zonele montane înseamnă sprijinirea metodelor tradiționale de utilizare a terenurilor, modelelor de pășuni și fânețe, pe bază de practici agricole, precum și a pădurilor, culturilor permanente și câmpurilor terasate care constituie peisajele culturale unice.

Este în interesul tuturor europenilor să se protejeze mediul montan, prin evitarea sau depășirea amenințărilor privitoare la activitățile benefice pentru mediu și prin limitarea extinderii practicilor dăunătoare.

De ce au nevoie, pentru a contribui?

Munții trebuie să fie recunoscuți prin bunurile publice și serviciile ecosistemice pe care le furnizează în Europa și să fie recompensați pentru acestea. Activitățile care contribuie pozitiv la mediul înconjurător trebuie să fie consolidate; protecția împotriva practicilor dăunătoare este de asemenea esențială.

În zonele montane din Europa, practicile agricole tradiționale sunt la risc de dispariție din cauza rentabilității lor mai mici comparativ cu sisteme agricole de la șes, mai competitive. Acest lucru conduce la abandonarea terenurilor mai puțin productive și / sau mai puțin accesibile și intensificarea agriculturii practicate pe fundul văilor. **Inversarea acestei tendințe necesită sprijin pentru aceste forme de agricultură ecologică.** Aceeași situație este valabilă pentru pădurile montane, în care costurile de recoltare sunt mai mari decât în zonele joase. În zonele montane mai dens populate sau cele apropiate de aglomerări, **pierderea terenurilor agricole** prin extinderea urbană este o problemă majoră care trebuie să fie depășită.

What do they need in order to contribute?

Mountains need to be recognised for the public goods and ecosystem services they deliver to Europe and to be rewarded for them. The activities which contribute positively to the environment need to be strengthened; protection against harmful practices is also essential.

In many mountain areas across Europe, traditional farming practices are at risk of disappearing due to their lower profitability compared with more competitive lowland farming systems, as well as the ageing of the farming population. This leads to the abandonment of less productive and/or less accessible land and the intensification of agriculture in valley bottoms. Reversing this trend requires **support to these forms of environmentally-friendly farming.** The same situation applies to mountain forests, in which harvesting costs are greater than in the lowlands. In more densely populated mountain areas or those close to agglomerations, the **loss of agricultural land** through urban sprawl and **fragmentation of land parcels** is a major problem which needs to be overcome.

Exemplu de acțiuni / practici / politici / proiecte care ar putea îndeplini acest obiectiv

- **Îmbunătățirea infrastructurii de furnizare de apă și tratament al deșeurilor:** comunitățile montane trebuie să aibă capacitatea de a moderniza infrastructurile lor, pentru a face față nevoilor (în special nevoile legate de turism);
- **Ameliorând eficacitatea energetică a clădirilor:**
- **Sprijinirea proprietarilor de terenuri în ceea ce privește producția de bunuri publice :**
 - În zonele care se confruntă cu presiuni ridicate asupra terenurilor, controlarea expansiunii urbane, în special pe terenurile cele mai productive și pe terenurile de mare valoare pentru furnizarea de servicii ecosistemice, cum ar fi biodiversitatea și controlul inundațiilor; In areas facing high pressure on land, controlling urban sprawl, especially on the most productive land and land of high value for providing ecosystem services, such as biodiversity and flood control;

- Plățile care compensează costurile de producție ale agriculturii montane (plățile pentru zonele defavorizate), în scopul de a preveni abandonarea terenurilor. Payments that compensate the on-costs of production of mountain farming (LFA payments) in order to prevent land abandonment.
- Măsurile de agromediu: în zonele montane, acestea ar trebui să recompenseze continuarea practicilor benefice existente:
 - Menținerea activităților de pastoralism, inclusiv pășunatul pășunilor mai puțin productive;
 - Eficiența apei pentru sistemele agricole bazate pe culturi permanente;
 - Menținerea teraselor;
 - Adoptarea practicilor de protecție împotriva eroziunii.
 - Susținând și menținând cositul manual al pajiștilor și pășunilor, mai degrabă decât cu mașinile agricole;
- Dezvoltarea lanțurilor de aprovizionare de calitate, care contribuie la furnizarea de bunuri publice, asigurând legătura între protecția mediului și marketingul și valoarea adăugată a produselor.
- **Îmbunătățirea eficienței energetice și alternative de transport:** așa cum este descris în prioritățile 4 și 7, comunitățile montane au nevoi ridicate de energie și, în prezent, puține alternative energetice. Investițiile în energii regenerabile și în forme durabile și alternative de transport este, de asemenea, esențială.
- **Elaborarea de planuri de acțiune în domeniul energiei durabile și cadastrelor energetice** (a se vedea prioritate 4).
- **Raționalizarea utilizării energiei prin ecologie industrială, care poate fi realizată în munți:**
 - [Hallingdal Trepellet](#), Norvegia, este o companie de producție paleți din lemn care utilizează căldura de la o instalație de incinerare vecină, materiile prime provin din pădurile din jur și deșeurile din fabricile de pastă de hârtie din apropiere.
- Protejarea și consolidarea **patrimoniului cultural:** peisaje culturale, producția de alimente tradiționale, precum și asigurarea valorificării prin activități economice, cum ar fi turismul;
 - [Comunitatea de munte din Valle Trompia](#) (Italia), a creat un sistem cultural puternic, vital și integrat prin intermediul proiectului SIBCA (Sistem integrat pentru Patrimoniul Cultural și Natural din Valle Trompia), capabil să conecteze propriul său teritoriu, populație și utilizatori publici, implicându-i într-o cale culturală care să creeze condițiile pentru dezvoltare socială. Redescoperirea și îmbunătățirea culturii locale specifice, cum ar fi "Geosites", a fost cheia acestei activități.
 - În [Soca Valley](#) (Slovenia), o [destinație europeană de excelență](#) în domeniul turismului, ['marșul păcii'](#) a fost creat pentru a valorifica patrimoniul din timpul primului război mondial și pentru a încuraja dezvoltarea durabilă. O cale de 100 km semnată între Alpii Iulieni și Marea Adriatică conectează 6 muzee în aer liber, fortificații, cimitire și situri naturale de patrimoniu. Un studiu istoric și un centru de cercetare au fost de asemenea create.
 - În munți Neamț (România), [patrimoniul cultural și natural](#) sunt promovate și folosite ca un instrument pentru a dezvolta anumite [tipuri de turism](#), protejând în același timp mediul înconjurător.
 - În cadrul programului de [parcuri regionale și locale](#) din Norvegia, o relație de angajament dinamică și pe termen lung pentru comunități, guverne și întreprinderi, cu un interes să păstreze și să dezvolte atuurile naturale și culturale, a fost dezvoltată.

[Valdres natur- og kulturpark](#) în Oppland și [Nærøfjorden](#) în Sogn og Fjordane sunt bune exemple locale.

- În Pirinei, [Planul de sprijin pentru economia agro-silvo-pastorală](#) ajută la menținerea agro-sistemelelor tradiționale.
- **Îmbunătățirea protejării mediului și eficiența resurselor în silvicultură:**
 - **Includerea preocupărilor de mediu în cadrul tuturor activităților** (de exemplu, uleiul biodegradabil pentru utilaje forestiere);
 - Mai bună proiectare de drumuri forestiere (sau utilizarea de tehnologii prin cablu), pentru a minimiza poluarea apei.
- **Stoparea pierderii biodiversității prin acțiuni țintă:**
 - Proiectul Alpine SPACE [SILMAS](#) - *Sustainable Instruments for Lakes Management in the Alpine Space* - a facilitat dialogul între diferitele instituții implicate în gestionarea lacurilor alpine. Timp de o perioadă de trei ani, oameni de știință, academicieni și tehnicieni ai autorităților publice responsabile pentru gestionarea lacurilor au pus la un loc cunoștințele lor, cu un accent special pe trei domenii principale: efectele schimbărilor climatice asupra lacurilor, rezolvarea conflictelor dintre diferite folosințe ale lacurilor și educarea publicului în dezvoltarea durabilă.

Mai multe informații:

Pagina tematică a Euromontana în domeniul [mediului](#) - Pagina tematică a Euromontana în domeniul [energiei](#) Raport Euromontana [“Dezvoltarea montană bazată pe valori de mediu și culturale”](#)